

האליזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: נישואין (לד)

כג' ניסן תשפ"ג 1470 (שנה כח')

ההפטרה: "ויספ עוד"
(שמואל ב ו')

פרשת שמות – שבת מברכיין

ר"ח אייר יחול אי"ה בימים שישי ושבת הבאה מולדו ביום חמישי בשעה 08:15 ו-13 חלקים

"וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וְתָאכַל אוֹתָם... וַיִּדּוּם אֶהְרֹן" (י,ב-ג)

"וידום אהרון" – קיבל שכר על שתיקתו (רשי) רואים אנו את גדולתו של אהרון שלמרות צערו הגדול על מות שני בניו, אחז בפלך השתיקה ולא בא בטרוניה כלפי שמייא, ומשום כך קיבל שכר כמבואר ברש"י. ללמדנו לדורות על מעלתה של השתיקה ושכרה וכפי הקושי כן השכר. קל וחומר שפורצת אש המחלוקת בבית היהודי עדיף שהבעל לא יתווכח עם אשתו אלא ישתוק, ויהיה בבחינה "וידום אהרון" כי כדי לריב צריך שני צדדים ובמשך הזמן תיווכח האישה שבעלה מיוחד במינו ותנהג כמותו גם כן ויהיו בשלום, השקט ובטח...

"אֵל תִּשְׁקָצוּ אֶת זַמְּשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הָעֹרֶץ הָעֹרֶץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם"

(יא,בג) "ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם" – אם אתם מטמאין בהם הארץ, אף אני מטמא אתכם בעולם הבא ובישיבה של מעלה (יומא לט). ללמדנו כי בדרך שאדם הולך מוליכים אותו מן השמיים אם לטוב ואם למוטב. ה"ה בבית היהודי כאשר בני הזוג משתדלים להבין זה את זה ולבוא האחד לקראת השני, לכבד... ולדון לכף זכות ולא למחר לשפוט, אזי יזכו שהשכינה תשרה במעונם אך אם ח"ו ינהגו ההיפך ויהיו בבחינת "תטמאו את עצמכם", המחלוקות והמריבות יהיו מנת חלקם ח"ו, והקב"ה לא ישכון בביתם הכדאי!?

הגדלות שבהתבטלות!

השקפת היהדות

סיפר הרה"ג יגאל כהן, ראש מוסדות "יביע אומר" בבני ברק: פעם אחת בסיום ההרצאה, ניגשה אלי אישה אחת וביקשה שאברך את בעלה לרפואה שלמה. שאלתי אותה: "מה שם בעלך?", ענתה: "עטרת ראשי...", "מה שמו?", שאלתי בפליאה, ענתה שוב: "עטרת ראשי...". אכן ברכתי אותו כבקשתה, אח"כ אמרתי לתלמידיי: "כמה גדולה מעלתה של אישה זו שקוראת כך לבעלה".

ישנן נשים שעוולות את עצמן האם בהתבטלותי כלפי בעלי, אין אני "מאבדת" ו"מקטינה" את אישיותי? האם אין בזה שום קיפוח ושלילת העצמאות האישית שלי? מלמדים אותנו חז"ל שהאישה בהתבטלותה כלפי בעלה אינה מקטינה את עצמה כלל, כיון שזוהי שייכותה הטבעית המהותית ולהיפך זוהי גדולתה, ודווקא בכך היא מגלה ומוציאה לפועל את יעודה כאישה וכרעייה ובכך היא מעבדת את אישיותה ולא מאבדת אותה. אישה הנותנת סמכות לבעלה, אינה מגלה בכך חלישות אופי, אלא אדרבא מגלה בכך עוצמה של אישיות גדולה שלימה ובנויה. איש הנושא אישה – נושא את עולה ולוקח אחריות עליה. האישה "נקבה" – מלשון נקב וחלל ככלי קיבול וכמו שאמרו חז"ל שהאישה דומה ללבנה שאין לה אור עצמי משלה אלא

השמש מהווה תזכורת קבועה שגם אנו יכולים להתרומם מעל החשכה ולהאיר מתוך רגעי העלטה

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 7:10-7:14 * סוף זמן ק"ש 8:43-8:47

כניסת שבת: 6:50 יציאת שבת: 7:41 יציאת שבת: 8:29

מקבלת את אורה מהשמש, קרי מבעלה. לצערנו חדרו לתוכנו דעות מסולפות של "שוויון זכויות", "פנימיזם" וכדו' הגורמות טעויות ובלבול בעניין זה וכדו' כאילו אין זה מכבודה של האישה להתבטל לבעלה ולחוש "הכנעה" כלפיו, כאילו עליה לדרוש לעצמה סמכות שווה אבל זו טעות גמורה. כשהיא מתבטלת לבעלה בכך היא מקיימת את יעודה ע"פ תוכנית הבריאה, כפי שמביא ה"אור החיים" הקדוש (בראשית ג, טז) כי כפיפותה של האישה אל בעלה באה כתיקון למה שפגמה בחטא עץ הדעת. היא בחטאה רצתה לפרוק מעליה עול של כפיפות לה' יתברך [כפי שהסית אותה הנחש ואמר: "והייתם כאלוהים"] וכנגד זה נתן לה הקב"ה מושל נוסף שישלוט עליה, שהוא בעלה, כלומר עכשיו כדי להכניע כראוי את יצר המרד ופריקת העול, עליה לשאת בעול נוסף ובוה תוכל לשלימותה הרוחנית. זוהי עבודתה הכפולה כאן בעולם הזה – לשאת בהתבטלות כפולה, ודווקא מתוך זה תגיע לתיקון נפשה (ינשוואין בהלכה ואגדה לגר"ד נקי עמ' 74-70).

מכל מקום ישתדל הבעל להיות קשוב לאשתו כמו שכתוב (בבא מציעא נט): 'לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין הברכה מצויה בתוך ביתו אלא בשביל אשתו', ולא יהיה כרוך על יושבי הבית.

זוגיות במבחן התשובה

מעשה שהיה

יום אחד הוא חזר עם כיפה על הראש. אשתו גיחכה ואמרה בליבה שזה בוודאי יעבור לו, יום יומיים והוא בעצמו ירגיש מגוחך ויטמין את הכיפה בארון, כדי לפגוש אותה רק בחגים. אבל היא לא ירדה לו מהראש "ריבונו של עולם, רק שלא יחזור לי בתשובה, אני לא מסוגלת לחשוב על זה" – הרהרה בליבה. היא אישה בת 30, משכילה, העובדת בענף היי-טק מצליח.

יש לה השקפת עולם ברורה: הדתיים נחמדים, סימפטיים, אני מכבדת דתיים אבל מרחוק. בעלה אקדמאי מבריק שגם הוא החזיק באותה דיעה אולם במשך חודשי האבטלה שלו החל להיחשף לרוי חכמת הגמרא. והכיפה, אינה רוצה לרדת לו מהראש.

"אני מוכנה איכשהו לסבול את הכיפה שעל ראשך אבל אל תסחף לי גם לציצית.... זה ממש מלבוש משונה החוטאים האלה..."

הוא משיב: "עד כמה שהספקתי להבין, יהדות זו עסקת חבילה. אם מדובר פה באמת, אי אפשר לקחת רק חצי ממנה, כך שאינני יכול להבטיח לך שמחר לא אלבש ציצית".

"נו, טוב, אני רק מקווה שאחרי שתחזור בתשובה לא תתחיל להכריח גם אותי לקיים מצוות" השיבה. הם עדיין לא זכו לפרי בטן.

בשלב מסוים היא החלה לחשוב על גירושין אך הוא לא הסכים: "את אשתי היקרה לי, לעולם לא אוכל לחיות בלעדיך, את טובה ורגישה ואין לי ספק שניישר קו עוד מעט, תהיי סבלנית את אולי לא מבינה ולא מספיק מאמינה, אבל אנחנו זיווג משמים ואהבה מוצקה כמו סלע לא מפזרים כמו אבק סתם כך", המילים החמות שנבעו מלב אוהב פעלו את פעולתן.

במשך הזמן היא הסכימה לשמור שבת והתרגלה מהר מאוד לשקט המרום של קסם השבת. אחר כך טהרת המשפחה, ברכות אך על דבר אחד היא עצמה בתוקף "אינני מסוגלת לשים כיסוי ראש, שה' יקבל אותי ככה, כמו שאני. עם השיער היפה והטבעי שהוא נתן לי, הוא מבין, הוא יסלח..." כך חלפו להן 6 שנים, הם שומרים שבת, הכל, אך כיסוי ראש לא. ואז ניתח עליה אסון. המחלה הנוראה מקננת בה בדם. "אני נורא מצטער, אבל אחרי טיפולי הכימותרפיה השיער שלך ינשור, צר לי, אני רק יכול לעודד אותך שהמחלה אמנם לא פשוטה אך סיכויי ההחלמה הם בהחלט סבירים", אמר הרופא.

כשחזרו הביתה לאחר הטיפול הראשון, היא אמרה לבעלה: "אני לא טיפשה, אני יודעת בדיוק מה קרה כאן, אבא שבשמים מדבר אלינו, ובעיקר אלי, הוא פונה אלי ואומר: 'אני כל כך אוהב אותך, את הבת הכי יקרה ונפלאה שלי, חזרת בתשובה, עם כ"כ הרבה התחשבות בבעלך,

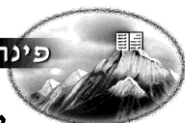
גורם לי צער, הצניעות – שיער פזור לאישה זה נורא. כך לא מסתובבת ברחוב בתו של מלך, אין לי ברירה, אם את לא רוצה לכסות את השיער שלך מרצונך, אני אעזור לך להיפטר ממנו, תביני אותי, אני אוהב אותך ורוצה רק בטובתך ולכן אני נאלץ להכריח אותך להיפטר מהשיער..."

דמעות ניקו בעיניו, "אינני יודעת אם אישאר בחיים אחרי המחלה הזו אבל דבר אחד נוסף נותר לי לעשות למעני ולמען הקב"ה. שערי עדיין לא נושר מהטיפולים". ובעודה מדברת לקחה מספריים והחלה לגזור את שערותיה. "ואם ירחמו עלי מן השמים, אגדל שיער חדש ואחביאהו מתחת לכיסוי ראש".

ב"ה היא הבריאה לחלוטין ונולדו להם שלשה ילדים. הוא אברך כולל ומגיד שיעורים ברחבי העיר ולה יש חנות גדולה ומצליחה במרכז העיר לכיסויי ראש, ונשים רבות שנכנסות לחנותה גלויות ראש יצאו צנועות להפליא לאחר ששמעו את סיפורה האישי הפועל גדולות ונצורות.

הלכות כבוד הבעל [ב]

פינת ההלכה

א. ציוו חכמים את האישה שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדי ויהיה מוראו עליה ותעשה כל מעשיה על פיו, ויהיה בעיניה כמו שר או מלך, עושה רצונו ומרחקת כל מה שישנא (הרמב"ם הל' אישות פ"טו הל' כ).

ב. כאשר האישה לובשת בגד חדש או מתקשטת היא צריכה לחשוב בליבה שכל מטרתה רק למען בעלה שתמצא חן בעיניו, ולכן יש לה להקפיד שתהיה נאה במלבושיה אף בבית ולא רק כשיוצאת לחוץ. ואדרבא, בביתה צריכה להקפיד יותר כיון שבעלה נמצא לידה (ש"ס נחילך ע"מ' ש"ס). ובכך שכרה עצום יותר משל הבעל וכבר אמרו חז"ל (גמ' ברכות י"ז) גדולה ההבטחה שהבטיחן הקב"ה לנשים יותר מהאנשים (אור לליון זכרון הדסה ע"מ' קפח).

דוגמא ממעשה שהיה: הגמרא בתענית (כג.) מספרת על אבא חלקיה שכאשר העולם היה צריך לגשמים היו שולחים אליו שליחים שיתפלל שירדו גשמים. פעם הוצרך העולם לגשם, שלחו חכמים שני תלמידי חכמים אליו, הלכו לביתו ולא מצאוהו, הלכו לשדה ומצאוהו שם עורך, ברכוהו לשלום ולא השיב להם והובילם אתו לביתו, וכשבא לעיר יצאה אשתו לקראתו מקושטת בתכשיטים, נכנסו לביתו וביקש מהם להמתין. ניגש לאשתו ואמר לה מבלי שישמעו: "יודע אני שחכמים אלו באו אצלי שאתפלל שירד גשם, נעלה לעליה ונתפלל לקב"ה אפשר שירד גשם". כשירד מהעליה שאל לחכמים: "באיזה ענין באתם אלי", אמרו לו: "חכמים שלחנו שכבודו יתפלל לקב"ה שירד גשם", אמר להם: "ברוך המקום שלא הצריך אתכם לתפילתי כי כבר בא הגשם", ענו לו: "יודעים אנו שהגשמים באו רק מחמת שהתפלל אדוננו ויש לנו מספר שאלות על הנהגותיך, אם תוכל להשיב לנו מאז שפגשנוך, מדוע כששאלנו לשלוםך לא השבת לנו?".

אמר להם: "שכיר יום הייתי ולא רציתי להתבטל ממלאכתי שלא אגזול מזמנו של מעבידי וכששאלוהו: 'ולמה כשבאת לעיר באה אשתך מקושטת לקראתך?', אמר להם: 'כדי שלא אתן עיני בנשים אחרות...'. "

ג. הבעל ואשתו צריכים כל אחד לכבד את ההורה של השני וגם כשיש מריבה וקטטה ביניהם לא יזכירו האחד לשני את הוריו של השני לגנאי (ש"ס נחילך ע"מ' ש"ס). ענין גדול לכבד את ההורים של הבעל ושל האישה ואפילו להושיבם בראש השולחן, לשוחח איתם ולהתעניין בשלומם.

דוגמא ממעשה שהיה: הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל לא ישב בראש השולחן כל זמן שהתארחו חמיו וחמותו בביתו, אפילו שלא ישבו בראש השולחן (ס' ע"מ' ש"ס).

ד. לפעמים יש איזו מריבה או ויכוח בין הבעל לאשתו, וצריך להיזהר שלא ילכו לישון קודם שהתפייסו ביניהם ויבקשו מחילה וסליחה אחד מהשני (ש"ס נחילך ע"מ' רס"ט), ואם לא יעשו כן בקריאת שמע שעל המיטה לא יוכלו לומר את הקטע "ריבונו של עולם הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי..." (אור לליון ח"ב פ"טו ס' ג).

ה. ישתדלו הבעל והאישה להיות גלוי לב ופתוחים זה לזה ולא ינסו להסתיר דברים אחד מהשני (ש"ס נחילך ע"מ' ש"ס). על הבעל לתת אימון באשתו ולא לדקדק אחריה ולחקור אחר כל פעולה שעושה ולבקש דין וחשבון מפורט. וכן האישה תיתן אימון בבעלה ולא תדקדק ותחקור אחר כל פעולה שהוא עושה (ש"ס נחילך ע"מ' ש"ט).

דוגמא ממעשה שהיה: סיפורה אישה שהתגרשה מבעלה: "בעלי לא היה עובד ובמקום לשבת וללמוד או לנסות לצאת לחפש עבודה, היה מחפש איך לבקר את מעשי בבית על כל צעד ושעל, מדוע אני פותחת את המים יותר מדי? מדוע אני מבזבזת כסף על אוכל יותר מדי, מדוע? ולמה? ומזה נהיתה מריבה גדולה שלא שקטה (ס').

ו. אין הבעל רשאי לדבר לשון הרע על אשתו כשם שאין האישה רשאית לדבר בגנות בעלה ואסור לשניהם לדבר בגנות חותנם או חותנתם (נאור לְסוּף פ"ח ס"ז) ולא יספרו לשון הרע זה לזה (ס"ז ס"ז).
הטעם: מאוד נפוץ שבני זוג מספרים האחד לשני את אשר עבר עליהם או ראו במשך היום לכן חשוב מאוד שיזהרו וידעו להשמיט מדבריהם את דברי הגנאי אודות אחרים אלא אם כן מספר האחד לשני כדי שידע להישמר ולמנוע עצמו מהפסד ונזק (ס"ז ס"ז).

ז. בכלל כבוד הבעל שתהיה אשתו נקיה במלבושיה ותתלבש בצורה נאותה, ותהא צנועה ומסודרת (הדק א"ל האוסר ע"י י"ז) ובכלל כבוד האישה שבעלה ילבש בגדים נקיים ומכובדים, וישמור על ניקיון גופו ויראה מסודר [גם בשערות הראש והזקן] (ס"ז ע"י ט"ז).

דוגמא ממעשה שהיה: פעם ליווה אברך אחד את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל לביתו, תוך שהם מדברים בלימוד תורה הם הגיעו סמוך לדלת ביתו, פתאום החל הרב לסדר את עצמו, את בגדיו ושערותיו, יישר את כובעו, נקש על הדלת ונכנס לביתו... לימים כשפגש אותו האברך שוב שאלו לפשר הנהגתו, השיב לו שהוא עושה כן כדי לומר לאשתו שלום בצורה מכובדת ונאותה (עיין שלום בחיך ע"י ש"ל).

ח. דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם (גמ' ברכות נ"ז). כשהבעל מגיע לביתו אחר עמל יומו ימצא נחת וישוב דעת מרובים יותר, כשהבית נקי ונעים ועוד שהדבר גורם לו להעריך את אשתו ומונע ממנו לערוך השוואות עם בתים אחרים (ניסוחין בהלכה ולאגדה לגר"ד נקי ע"י 84, חוקי הגנים לנא"ח פ"ד ע"י ע).
ט. צריך הבעל להיזהר שלא לקלל את אשתו, ותיזהר האישה שלא לקלל את בעלה או את ילדיהם (ע"פ שמו"ק כ"ב, כז ויקרא י"ז, י"ד) שיש קללות שמתקיימות ח"ו ויש שחוזרות על המקלל ח"ו (פלא יועץ ערך קללה, ע"פ גמרא מגילה טו, סנהדרין מה; חוקי נשים לנא"ח פ"ד ע"י ע).

י. תיזהר האישה שלא להיות ה"משגיח" של בעלה, אך יכולה לקדם רבות את בעלה ע"י עידוד נכון. **דוגמא ממעשה שהיה:** רחל, בתו של כלבא שבוע שהיה מעשירי הדור, רצתה להינשא לעקיבא, הרועה העני שעבד אצלם. אמרה לו: "אם תלך ללמוד תורה - אנשא לך!"

אמר עקיבא: "מתבייש אני, מה יאמרו בשוק? תראו תראו, העקיבא הזה בן ארבעים שנה ולומד אלף-בית עם תינוקות של בית רבן? את מבינה? לא, לא אוכל ללמוד עוד, אני כבר זקן!"
מה עשתה רחל? - לקחה חמור, מרחה בוץ על גבו, טמנה בבוץ גרעיני חיטה והשקתה אותם. נבטו הגרעינים של החיטה והחלו צומחים. יום יום יצאו היא ועקיבא אל השוק עם החמור.

ביום הראשון צחקו כל האנשים בקול גדול: "ראו! חמור עם גינה על הגב!". גם ביום השני התקהלו כולם מסביב לחמור. ביום השלישי עוד התבוננו בו מרחוק - אבל כבר לא צחקו, וביום הרביעי - כבר לא שמו לב. אמרה רחל לעקיבא: "יראה אתה? אנשים מתרגלים לכל - ומהר!"

"צדקת ממני" - אמר עקיבא והלך ללמוד אלף-בית עם הילדים הקטנים ונעשה לחכם גדול בתורה וכל זאת בזכות אשתו רחל. (גמ' כתובות ס"ז, מדרש הגדול תמני מדור הרמב"ם).

דוגמא ממעשה שהיה: הרבנית אלישבע קנייבסקי ע"ה היתה אומרת: "עם הבעל זה רק במתיקות" (ס"ז).
יא. בכלל כבודו של הבעל הוא שהאישה דואגת לארוחות מסודרות לו ולבני המשפחה אף על פי שהיא לעצמה יכולה להסתדר בפחות מזה, ותקפיד בזה שזו חובה שהיא זכות עבורה. וכל שכן שלא לדלג על ארוחות (ניסוחין בהלכה ולאגדה לגר"ד נקי ע"י 84).

יב. הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות (משניות אבות פ"א מ"ט) ובוודאי זה אמור גם כלפי הבעל, כשהבעל מגיע הביתה לאחר עמל יומו, תקבל אותו אשתו בסבר פנים יפות ותעזוב לזמן מה את עיסוקיה השוטפים ותתעניין בשלומו.

הסבר: אמנם יש לאישה מצבי רוח ככל אדם, ויש שהאישה עייפה, עצובה או מדוכאת ואז מקבלת את בעלה בפנים קודרות, אולם כפי שהיא יודעת יפה מאוד להתגבר על תחושותיה ולחייך לשכנה הדופקת על דלתה, מין הראוי שכלפי הבעל לא תנהג פחות מזה (הניסוחין בהלכה ולאגדה ע"י 83, חוקי הגנים לנא"ח פרק תשיעי).

יג. כשהוריה באים לבקר ויושבים לסעוד תגיש קודם לבעלה ואח"כ לאביה ואימה. וגם אם הוריו סועדים עמהם, תגיש לבעלה ולחמיה וחמותה ואח"כ להוריה, שכבוד בעלה קודם לכבוד הוריה וכבוד הוריו בכלל כבודו (ילקוט יוסף כיבוד הורים לרש"י ילחך יוסף שליט"א פ"ד ס"ל, הניסוחין בהלכה ולאגדה ע"י 85).

יד. אישה שאביה או אימה ציוו עליה שלא תכבד את חמיה או חמותה אין לה לשמוע להם, וכן הבעל שציווהו אביו או אימו שלא לכבד את חמיו או חמותו, אינו צריך לשמוע להם (ילקוט יוסף כיבוד הורים לרש"י ילחך יוסף שליט"א פ"ד ס"ל).

דרושות תרומות למימון מאות העלונים שמחולקים ברחובות מידי שבוע לפנות לטל': 08-8644452

התפנה חדר לימוד לשיעור תורה בבי"ב באזור ו' אשדוד לפנות לשלומי טל': 052-5985100

מנין שחרית באשדוד בימים א-ו בשעה 7:00 הודו בבי"ב אהבה ואחוה רח' ההגנה 24 אזור א'

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com